

Обґрунтування регіональної стратегії розвитку України

Для пошуків розвитку регіонів виникає необхідність розробки стратегії їх розвитку. Запропонований підхід до розробки та реалізації заходів для досягнення вирівнювання рівнів розвитку регіонів, підвищення рівня життя населення, подальший розвиток загальнодержавної і регіональних економік, що дозволить стабілізувати економічне та соціальне положення у регіонах України і вийти на новий рівень їх розвитку.

розвиток регіонів, регіональна політика, стратегічне планування, місцевий економічний розвиток

Стратегія розвитку регіонів – першочергова задача будь-якої політики, як на державному, так і на місцевому рівнях. Вона є самостійною і необхідною частиною політичної і правової основи суспільства і всієї держави.

Майбутнє України багато в чому залежить від правильної регіональної політики, яка повинна проводитись у нашій державі. Тільки при розумній, цілісній політиці, яка враховує інтереси держави, регіонів і населення, можна говорити про її майбутнє. Прихильниками даного напрямку можна вважати Г.Багієва, Ю.Іванова, М.Портера, А.Томпсона та ін.

Основними напрямками регіональної стратегії є збереження єдиного у соціальному, економічному і політичному аспектах держави, вирівнювання рівнів розвитку регіонів, підвищення рівня життя населення, подальший розвиток загальнодержавної і регіональних економік, перетворення України у розвинену правову демократичну державу.

Україна – особлива держава. Розташування її на стику Сходу і Заходу, велика територія, наявність сировинних і трудових ресурсів, обумовлюють актуальність розробки такої стратегії, з урахуванням специфіки держави.

Місцевий економічний розвиток – це процес, за допомогою якого покращується якість життя на певній території шляхом підвищення добробуту її мешканців і ефективної діяльності розташованих на ній підприємств і організацій. Стратегія регіонального економічного розвитку базується на визначеній ідеї, планується і здійснюється державою за участю і сприянні суспільних організацій, підприємств регіонів і мешканців через сукупність стратегічних рішень та відповідних їм програм.

Регіональною політикою можна вважати лише таку систему намірів і дій, яка реалізує інтереси держави по відношенню до регіонів і внутрішні інтереси самих регіонів методами і способами, що враховують природу сучасних регіональних процесів, і яка здійснює це все переважно у структурі між- і внутрішньо регіональних зв'язків.

Стратегічне планування регіонів – це систематичний процес, за допомогою якого визначають цілі свого розвитку і етапи їх досягнення, виходячи з місцевих ресурсів. Воно включає в себе:

- погодження регіональних інтересів всередині суспільства в цілому;
- моніторинг реально вільних ресурсів, обмежень і сприятливих факторів;
- визначення реально здійснюваних задач і цілей;

- визначення специфіки кожного регіону у загальній системі державного планування.

Стратегічне планування здійснюється у чотирьох основних аспектах:

- визначення цілей і основних принципів регіональної політики;
- складання оптимальних управлінських структур для його реалізації;
- вибір найбільш відповідних інструментів реалізації намічених цілей;
- визначення просторового аспекту реалізації розробленої стратегії.

На нашу думку, найбільш придатними інструментами реалізації розробленої стратегії регіонального розвитку, що враховують специфіку України, є:

- просторовий розподіл економічної діяльності держави;
- фінансове стимулювання розвитку підприємств;
- створення інфраструктури регіону;
- „м'які” заходи стимулювання розвитку.

Оцінка специфіки кожного регіону допомагає визначати:

- проблеми, з якими стикається регіон, або які можуть його торкнутися;
- переваги в області конкуренції одних регіонів, порівняно з іншими (міжрегіональна конкуренція);

- проблеми внутрішньої регіональної конкуренції, які сприяють або перешкоджають реалізації плану розвитку регіону;

- регіональний, загальнонаціональний та міжнародний контексти та їх вплив на місцеву економіку, з урахуванням мінливості цих факторів у часі;

- перешкоди на шляху досягнення цілей і задач регіонального розвитку;
- місцеві вільні ресурси, які придатні для використання у здійсненні стратегії розвитку;

- виявлення сильних і слабких місць регіону, які можуть вплинути на реалізацію стратегії розвитку;

- можливості програмування або прогнозування місцевих економічних тенденцій;

- моніторинг економічних досягнень у часі.

Однією із передумов реалізації виробленої регіональної стратегії є проведення регіонального аналізу, у рамках якого визначається рівень розвитку регіону по відношенню до таких параметрів як населення, безробіття, сфера зайнятості і т.п.

Метою даної роботи є, розробка стратегії розвитку окремих регіонів України, яка повинна бути спрямована в першу чергу на рішення таких ключових соціальних та галузевих задач:

- структурна реорганізація і розвиток слаборозвинених регіонів;
- перетворення регіонів, які постраждали від спаду промислового виробництва;
- боротьба з тривалим безробіттям та допомога з працевлаштуванням молоді та осіб, які втратили роботу;

- надання допомоги безробітним робочим в адаптації до нових вимог та нової системи промислового виробництва шляхом їх перенавчання;

- прискорення структурних перетворень у сільському господарстві;
- сприяння розвитку регіонів з надзвичайно низькою щільністю населення, шляхом розвитку місцевих промислів.

Чотири з цих шести задач мають певні просторові обмеження. Перш за все, необхідно виділити регіони, які можна віднести до слаборозвинених або пошкоджених від спаду промислового виробництва. До них можна застосовувати наступні критерії:

- валовий регіональний продукт (ВРП) на душу населення;
- відносний об'єм промислового виробництва;
- коефіцієнт асиметрії розвитку регіону та ін.

Регіони, що віднесені до задач 3 і 4 груп, визначаються виходячи із суттєвих змін рівня життя населення та інших соціальних індикаторів, а також рівня зайнятості у промисловому виробництві. Такими показниками, зокрема, є:

- коефіцієнт навантаження на працездатне населення;
- частка безробіття;
- рівень бідності населення;
- перевищення доходів населення над витратами та ін.

Регіони, при розвитку яких необхідно зробити акцент на реалізацію п'ятої групи задач, можна виділити на підставі показників віддачі сільськогосподарського виробництва:

- показник спаду сільськогосподарського виробництва;
- високий процент населення, зайнятого у сільському господарстві;
- рівень доходів населення регіону та ін.

Шоста задача охоплює регіони з низькою щільністю населення (менше восьми осіб на квадратний кілометр) і при умові наявності місцевих промислів.

Такий підхід до розробки та реалізації заходів для досягнення поставлених цілей дозволить стабілізувати економічне та соціальне положення у регіонах України і вийти на новий рівень їх розвитку.

Список літератури

1. Н.В.Афанасьєва, Г.Л.Багєєв, Г.Лейдиг. Концепция и инструментарий эффективного предпринимательства. Под общей редакцией академика Багєєва Г.Л. – СПб.: Изд- во СПбУЭФ, 1996.
2. Иванов Ю.Б. Конкурентоспособность предприятия в условиях формирования рыночной экономики. – Харьков: РИО ХГЭУ, 1997. – 246 с.
3. Портер Майкл Е. Стратегія конкуренції. /Пер. з англ.. Олійник А., Скіпський Р. – К.: Основи, 1997. – 390 с.
4. Томпсон А.А., Стрикленд А.Дж. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии: Учебник для вузов/ Пер. с англ. под ред. Л.Г. Зайцева, М.И.Соколовой. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ,1998. – 576 с.

Для оживления развития регионов возникает необходимость разработки стратегии их развития. Предложен подход к разработке и реализации мер для достижения выравнивания уровней развития регионов, повышения уровня жизни населения, дальнейшего развития общегосударственной и региональной экономики, что позволит стабилизировать экономическое и социальное положение в регионах Украины и выйти на новый уровень их развития.

For revival of development of regions there is a necessity of development of strategy of their development. The approach to development and is offered to realisation of measures for achievement of alignment of levels of development of regions, increases of a standard of living of the population, the further development of nation-wide and regional economy that will allow to stabilise economic and a social status in regions of Ukraine and to leave on a new level of their development.